

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
J.Sütiste tee 19, 13419 Tallinn Eesti
Tegevusluba nr L01730, reg.kood 90006399
Psühhiaatrikliinik
Paldiski mnt 52, 10614 Tallinn

KOHTUPSÜHHIAATRIAEKSPERTIIS AKT NR 7.1-3/58

Kohtupsühhiaatriaeksperitiis **Ilja Umov isikukood 39111020232** vaimse seisundi hindamiseks on teostatud 03.02.2024 PERH psühhiaatrikliiniku 3. osakonnas.

Ekspertiisi määras tsiviilasjas nr 2-23-18293 Harju Maakohtu Tallinna kohtumaja kohtunik Maarja-Liis Lall 02.02.2024.a.
Tallinna linn (Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti kaudu) avaldus Ilja Umovi korduvaks psühhiaatriahaiglasse paigutamiseks

Ekspert: psühhiaater Kai Konsap
KarS § 321 on eksperdile teada.

Eksperdile esitatud küsimused

1. Kas puudutatud isikul esineb raske psüühikahäire, mis piirab tema võimet oma käitumisest aru saada või seda juhtida ning milles see avaldub?
2. Milline on prognoos puudutatud isiku ohtlikkuse kohta (nii iseenda kui ka teiste elu, tervise või julgeoleku suhtes), arvestades puudutatud isiku psüühilist seisundit?
3. Kas käesolevalt on võimalik puudutatud isiku suhtes kohaldada peale tahtest olenematu haiglaravi muud psühhiaatrilist abi?
4. Kas on võimalik prognoosida puudutatud isiku tahtest olenemata psühhiaatriaiglasse paigutamise eelduste äralangemise aega, s.o. ravi kestust ja milline see on?

Ekspertiisil on kasutatud uuritava Põhja-Eesti regionaalhaigla psühhiaatrikliiniku haiguslugusid nr 281422, 302398, 311519 ja 312263 ja isiklikke vaatlusandmeid vestlusel uuritavaga 03.02.2024 PERH psühhiaatrikliiniku 3. osakonnas aadressil Paldiski mnt 52, Tallinn.

Uuritava haiguslugudest on näha, et uuritav on 2009. aastas käinud lastepsühhiaatri vastuvõttudel seoses depressiivsete seisunditega. Alates 2014.a jaanuarist ilmnenu vastuvõttudel algavale psühhootilisele häirele viitavaid sümptomeid, korrigeeritud ravi, kuid seisund ajapikku üha halvenenud. Ta muutus aktiivseks, toimekaks, läks põhjuseta konflikti töökaaslastega. Nädala enne hospitaliseerimist muutus ta kergesti ärrituvaks ja äärmiselt konfliktseks, tuli ära töölt (IT-firmast), saatis mitmeid arusaamatuid sõnumeid ja e-maile endistele töökaaslastele, kus muuhulgas ähvardas neid ja nende peresid, samuti helistas korduvalt arusaamatute ja paranoiliste väljütlemistega politseisse. uuritava isa võttis 05.03.2014.a ühendust patsiendi raviarstiga, kes soovitanud patsiendil võimaliku psühhootilise seisundi tõttu haiglaravile pöörduda. Samal päeval võttis uuritav ise ühendust raviarstiga, oli ärritunud, avaldas laialdasi paranoideid mõtteid, käskis vaadata uudiseid, kõik olevat seotud Putiniga. Ta avaldas raviarstile, et tema isa ja endine tööandja peaks saama politsei poolt karistatud, adekvaatselt põhjendada seda ei suutnud.

Samal päeval hospitaliseeriti uuritav kiirabi ja politsei poolt kodust. Haiglasse vastuvõtmisel oli ta ärritunud, valjuhäälnne. Tema mõttekäik oli kiirenenud ja hüplev, paranoiliste väljautlemistega. Süüdistas arusaamatult oma vanemaid. Ta oli aktiivne, sekeldav, kummalise ja veiderdava käitumisega. Ta avaldab fragmentaarselt paranoilisi ja suurusmõtteid, et midagi suurt ja ohtlikku on teoksil, seotud on sellega mitmed olulised inimesed ja midagi peab ette võtma. Uuritav oli haiglaravil 05.03.2014-28.05.2014 (84 päeva). Uuritav oli haiglas sekeldav, kummalise ja veiderdava käitumisega. Raviga meeleolu stabiliseerus, luulumõtted taandusid. Diagnoos: mania psühhootiliste sümptomitega, kaasuva haigusena muud täpsustatud pervasiivsed arenguhäired. Peale haiglaravi käis uuritav regulaarselt psühhiaatrikliinikus vastuvõttudel ja tarvitab talle määratud ravimeid. Ta lõpetas IT alal bakalaureuseõppe, töötab oma erialal. Uus seisundi ägenemine tekkis ravi foonil 2020. aastal. Uuritav muutus kärsituks, tema meeleolu oli kõikuv. Ta oli haiglas 11.08.2020 viid ühepäeva ja nõudis siis koju, sest ei talunud kinnist ruumi. Järgmisel päeval läks ta ise haiglasse tagasi, leidis, et haiglast lahkumine oli viga. Uuritav oli haiglas ärev, muutlikus meeleolus, mõtted „jooksid kokku“, ei suutnud otsuseid vastu võtta. Ravi korrigeeriti ja uuritav soovis haiglast lahkuda, kuigi tunnistab, et seisund ei ole veel päris stabiilne. Uuritav jätkas ravi ambulatoorselt. Viimastel viisidel kurtis ta keskendumisraskusi, mõtete keerlemist peas. Tuli töölt ära, sest seal olid mingid probleemid. Ta vajas haiglaravi 01.10.2023-08.11.2023. Uuritav kutsus endale ise kiirabi, rääkis kiirabile sosinal, et tema elu on ohus, et teda jälgitakse ja toimuvad veidrad kokkusaatumised. Ta avaldas raviarstile, et toimuvad imelikud asjad, kokkusaatumised. Samad inimesed tulevad vastu. Majas on imelikud asjad. Kellegi uus valge Volvo seisab maja ees. Liiga korralikud inimesed on naabriks kolinud. Ühed teevad remonti ja naine seisab ukse taga. 3x anti erinevatel aegadel uksekella, kui tema ei oodanud kedagi. Loomulikult ei läinud ta ka vaatama. Sellest järeldas, et on olemas oht tema elule. Uuritav oli pikka aega pinges ja väga konfliktivalmis. Raviga seisund mõnevõrra stabiliseerus, uuritav lubas jätkata ravimite võtmist kodus. Peale haiglast välja kirjutamist ta aga kokkulepitud ajal psühhiaatri juurde ei ilmunud.

Käesolevalt toimetati uuritav psühhiaatrikliiniku valvetuppa kiirabi poolt politsei saatel kodust. Häirekeskusesse tegid väljakutse naabrid, kelle andmeil käis ta majaanike uste taga, ähvardas kõik maha lüüa ja maja põlema panna, lõhkus koridoris mööblit. Kiirabi poolt oli kirjeldatud nii trepikoda kui uuritava korterit segamini pekstuna. Uuritav karjus ning keeldus igasugusest koostööst, mistõttu vajas hospitaliseerimiseks psühhiaatrikliinikusse politsei kaasabi. Valvetoas temaga sisulist kontakti saavutada ei olnud võimalik, ta oli saabudes rahutu ja hirmunud, kõneles seosetult kahjustamisest, jälitamisest ja sundimisest, ütles üksikuid sõnu ("vesi", "tuli"), žestikuleeris elavalt, soovis põgeneda. Psühhootilise agiteerituse ja ettearvamatu käitumise tõttu vajas ta hospitaliseerimisjärgselt koheselt enda ja ümbritsevate ohutuse tagamiseks mehaaniliste ohjeldusmeetmete rakendamist. Harju Maakohtu loal pikendati tahtest olenematu ravi kuni 8.02.2024.

Raske psühhilise seisundi tõttu viibis patsient akuutosakonnas kuni 11.01.24. Vestluste ajal oli ta agiteeritud, pinges, trotslik. Enda agressiivset käitumist eitas. Haiglaravi vajalikuks ei pidanud, meditsiinisüsteemi ja politsei suhtes oli äärmiselt negatiivselt meelestatud, nõudis väljakirjutamist. Alates 11.01.2024 jätkab uuritav ravi subakuutosakonnas.

Uuritava raviarsti arvates ei ole tema seisund piisaval määral paranenud, et oleks võimalik jätkata ravi ambulatoorselt. Uuritav on pinges olekuga, tema meeleolu on kõikuv, esineb pisaravaheldust, kärsitust, võib järsult muutuda verbaalselt agressiivseks. Vestluse käigus esineb viiteid tagakiusamisluulule ning uuritav väljendab vaenulikkust vanemate suhtes. Vanematest rääkides ropendab, kasutab ebatsensuurseid sõnu. Soovib taotleda vanematele lähenemiskeelu, otsib advokaati. Samas helistab ise otsib vanematega kontakti, helistab neile

päeva jooksul korduvalt. Uuritav on vanematega ebaviisakas, karjub nende peale. Seejärel nutab, et vestlused ei õnnestu, ei saa vanematega kuidagi leppida, "nad ei hooli minust, ei mõista mind, ma ei suhtle nendega enam kunagi." Uuritav süüdistab vanemaid, politseid, meditsiinisüsteemi, räägib ka kättemaksust, kuid jääb ebaselgeks, kuidas tema kättemaks välja võiks näha.. Arvab et haiglaravi ei ole vajalik, oleks vajalik lähedastega rääkimist, rahusteid ja puhkust Soomes, kus on rahulik keskkond. Avaldab, et kõik tahavad et ta jääks haiglasse ja sureks, samas lisab et varsti lõpeb tal ravikindlustus ning teda "visatakse haiglast välja, kuna keegi temast ei hooli". Nädalavahetusel helistas uuritav emale ja rääkis suitsiidist, mis tegi ema väga murelikuks.

Vestlus uuritavaga: enesetunne hea. Ootab praegu Voltist toitu, sest stressi jaoks vajab rohkem magusat. Uuritav leiab, et haiglasse paigutamine oli täiesti ebaõiglane. Tema oli rahulikult oma korteris kui saabus kiirabi ja politsei. See tekitas loomulikult stressi ja ta oli šokis ja seetõttu võib – olla on korteris müüd segadus. Ja haiglasse saabudes oli ta samuti šokis ja stressis ja seetõttu ehk ka rahutu. Kõik kiirabi sissekanded ja valvearsti sissekanded on valed. Ja kõik varasemad haiglasse sattumised on samuti vanemate süül. Uuritav on kõik oma meditsiinilised andmed terviseportaalis kustutanud, sest seal ainult valetatakse.

Vanematega kogu aeg konfliktid. Uuritav ei suuda selgitada konfliktide sisu. Saab nendega rääkida ainult pool tundi, siis kuu või rohkem peab vahet. Tegelikult vanematega tal väga sagedast kontakti ei olnud, aga nemad tungisid tema (tegelikult uuritava ema) korterisse ja rikkusid tema närve. Tahavad teda enda soovidele allutada. Uuritav plaanib neile lähenemiskeelu võtta. See, et ta praegu neile helistab, on ju loomulik, sest nad peavad talle suitsu ja muid asju tooma. Uuritav lisab spontaanselt, et isa sagedased sõidud Venemaale rikuvad ta karjääri. „Midagi siin toimub“ (uuritav peab silmas Eestit). Ta käisaasta lõpus Soomes puhkusel ja seal oli kõik korras. Eestis ei saa ta aga kusagil rahu. Siin on selline tunne, et kõikjal survestatakse ja mõnitatakse. Kuidas, seda raske seletada. Eestis pole kohta, kus rahu leiaks. Uuritav käis jalutamas öösiti, siis kui teisi ei olnud. Näiteks on poes kassa järjekorras ja mingid inimesed... mingi auto sõidab liiga lähedale. Uuritav saab aru, et tema elu on ohus, sellepärast, et teatakse tema aadressi. Eesti politseiga on veel korras, aga võivad tulla ka mingid kurjategijad. Nemad võivad uuritava aadressi saada firmast, kus uuritav töötab. Uuritava tööarvuti oli tal kodus ja sinna võidi küll sisse häkkida. Praegu veel pole uuritavaga midagi juhtunud, aga see oht on. Seetõttu tahtis uuritav töölepingu lõpetamise põhjuseks tuua „oht elule“, aga firma keeldus. See firma tegeleb vana elektroonika korrastamise ja edasi müümisega. Uuritav ei teagi, kas neil ka reaalne kontor on. Uuritav töötab seal programmeerijana. Talle tundub, et tema isikuandmete vastu tunni seal liigset huvi. Nüüd ta arvab, et kui tema arusaam firma omaga ei ühti, siis võib ta elu ohus olla: „Maffiaprotsessid ju käivad ja potentsiaal ju on.“ Kui ta haiglast välja saaks, plaanib Soome sõita, sest seal teda ei jälgita ega survestata. Mingeid ravimeid ta ei vaja, sest psüühilist haigust tal ei ole

Kehaline seisund: uuritav on korrapärase kehaehitusega, Kroonilisi kehalisi haigusi ta ei põe. Praegu akuutse leiuta. Neuroloogili häireid ei ole.

Psüühiline seisund: uuritav on selgel teadvusel. Ta orienteerub ajas, kohas, enese isikus, kuid mitte käesolevas situatsioonis. Kontakt temaga on piisav, kuid oma psühhiaatrilisi häireid püüab igati normaliseerida. Käesoleval ajal ta meelepetteid ei avalda. Uuritava mõttekäik on üldjoontes jälgitav, kuid esineb lõpetama lauseid, vihjamisi ütlemist. Uuritav avaldab paranoilist luulu oma vanemate vastu (isa Venemaale sõidud kahjustavad teda, vanemad

tahavad teda endale allutada). Uuritav kasutab ka eksperdi kuulates oma vanemate, eriti ema kohta äärmiselt inetuid väljendeid. Uuritav on paranoiline ka oma viimase töökoha suhtes, tunneb seoses töökohaga surmaohu. Samuti on ta veendunud, et teda jälitatakse poodides, tänaval, seostab seda Eesti riigi poolse huviga. Uuritav on vestluse ajal pinges, muutlikus meeleolus. Vanematest rääkides muutub äärmiselt vihaseks, tõstab häält, karjub. Siis jälle pisarad silmis. Ekspertiisi ajal käitub ta vaoshoitult, samuti ka osakonnas. Kui vanemad teda külastavad, muutub ähvardavaks, mitmeid kordi on pidanud personal kohtumise seetõttu katkestama. Uuritava mälu ja intellekt on korras. Haiguskriitika puudub täielikult.

Kokkuvõte: uuritaval on varasemalt diagnoositud bipolaarne häire. Kui vaadelda tema viimase aasta seisundit, siis tema luulusüsteem on laienenud – sellesse on haaratud vanemad, politsei, meditsiinisüsteem, Eesti riik. Ja luulumõtted on püsinud ka ajal, mil tema meeleolu oli eutüümne. Seetõttu on alust diagnoosida skisoafektiivne häire. Käesolevalt on uuritav emotsionaalselt segaseisundis – tema afekt on muutlik- vihast härdameelsuseni.

Diagnoos: Segatüüpi skisoafektiivne häire F25.2

Eksperdile esitatud küsimustele vastan järgmiselt:

1. Puudutatud isikul esineb raske psüühikahäire, mis piirab tema võimet oma käitumisest aru saada või seda juhtida. See avaldub temal käesolevalt esinevates luulumõtetes, suutmatuses sellest tulenevalt oma käitumist kontrollida.
2. puudutatud isik on temal esineva psüühikahäire tõttu ohtlik iseendale (luulumõtetest tingitud tulevikuplaanid, võib sattuda seetõttu abitusse olukorda, on avaldanud lähedastele suitsiidmõtteid. Ta on oma psühhootiliste elamuste tõttu ohtlik ümbritsejatele, eriti vanematele, kelle suhtes näitab üles leppimatut viha (ähvardab, sõimab)
3. Käesolevalt ei ole võimalik puudutatud isiku suhtes kohaldada peale tahtest olenematu haiglaravi muud psühhiaatrilist abi, sest isik ei pea ennast haigeks ja seetõttu ei pea ta ka ravimite võtmist põhjendatuks.
4. Täpselt prognoosida puudutatud isiku tahtest olenemata psühhiaatria haiglasse paigutamise eelduste äralangemise aega, s.o. ravi kestust ei ole võimalik, kuid orienteeruvalt võiks see olla kolm kuud.

Ekspert

(allkirjastatud digitaalselt)

Kai Konsap
Psühhiaater